

Beleid (dreigende) uithuisplaatsing van jonge kinderen in Vlaanderen

Benedikte Van den Bruel

Inhoudsopgave

01. Bronnen

02. Doelgroep

03. Beleidslijnen

04. Werf 2

01. Bronnen

01. Bronnen

- Visietekst uithuisplaatsing jonge kinderen (Kind en Gezin en Jongerenwelzijn, 2016).
<https://www.kindengezin.be/img/uitgangspunten.pdf>
- Rondzendbrief zorggarantie bij uithuisplaatsing van jonge kinderen.
<https://www.jeugdhulp.be/werf-2-jonge-kinderen>
- Discussies naar aanleiding van het thema: binnen Opgroeien, stuurgroep werf 2, contacten en overleg met werkveld ...

02. Doelgroep

02. Doelgroep

- Kinderen tussen 0 en 3 jaar waarvan de hulpverlener, aanmelder **zeer verontrust** is. Er moet **snel** ingegrepen worden om de **veiligheid** van het kind te garanderen; **een uithuisplaatsing (alvast in een eerste fase) dringt zich op.**
- Ernstige probleemsituaties **in de opvoeding- en leefsituatie**. Armoede, huisvesting, opvoedingsvaardigheden, psychiatrische problemen ouders, weinig sociaal netwerk enz. → nadruk op psychosociale problemen.
- **Problemen** kunnen zich al **prenataal/perinataal** ontwikkelen/manifesteren, mogelijkheid van detectie via ziekenhuizen of andere basisvoorzieningen; zo ook via volwassenhulp bv. drugshulpverlening, psychiatrische hulp.

Uithuisplaatsing dringt zich op ...of dreigende uithuisplaatsing

- Geobjectiveerde onderbouw is nodig.
- Besluitvorming “die geen wiskunde is”:
  - Ook andere (minder ingrijpende) opties overwegen en wikken en wegen ....
  - Snel en onderbouwd handelen in ieder geval.

03. Beleidslijnen

Centraal gegeven: bij alle beslissingsmomenten geldt het ontwikkelingsperspectief van jonge kinderen als ultieme toetssteen

- In dit verband is het belangrijk dat:
  - de afweging gebeurt maximaal met participatie van alle relevante betrokkenen.
  - de afweging gebeurt maximaal rekening houdend met (wetenschappelijk) onderbouwde kennis.
  - de hulpverlening systematisch periodiek wordt geëvalueerd.

Meerdere wetenschappelijke kaders

- Gehechtheid
- Infant Mental Health
- Hereniging
- Traumatheorie
- Signs of Safety
- Family Finding
- ...

→ pleidooi voor integratie van relevante kennis en voldoende genuanceerde verspreiding van de actuele inzichten!

Meerdere factoren bekijken

- cf. model gebaseerd op het Framework for the Assessment of Children in Need and their Families.

1. Altijd maximaal inzetten op 'gewone' opvangmogelijkheden

- Basisdoelstelling: het kind (ver)blijft (maximaal) in gezinscontext.
  - Daartoe gebruik maken van 'gewone' opvang:
    - Familieleden (grootouders, tantes, nonkels,...).
    - Vrienden of ruimer omgevingsnetwerk.
    - Kinderopvang.
- Alles wat de omgeving biedt aan gewone, ontlastende opvangmogelijkheden; specifieke methodieken om omgevingsnetwerken te vinden.

2. Wanneer nodig prioritair kiezen voor mobiele en ambulante werkvormen / kind in gezin houden

- Maximaal inzetten op ondersteuning en begeleiding van opvoedingsverantwoordelijken in de thuissituatie (ook hier is de betrachting: kind blijft in de gezinscontext), zo nodig gebruik makend van formele hulpverlening aan huis:
  - Zo mogelijk naadloos voortbouwen op basispreventie, maar intensiever dan wat die en gewone opvoedingsondersteuning kan bieden.
  - Intensief inzetten op het versterken van omgevingsnetwerken.
  - Eventueel inzetten van formele hulpverlening als ondersteuning voor de kinderopvang waar het kind overdag verblijft.
  - CKG, contextbegeleiding (OVBJ, OOC, CIG).
  - Eventueel CIG-residentieel; moeder- en kindunits binnen volwassenpsychiatrie, drugshulpverlening, ...

3. Wanneer uithuisplaatsing zich toch opdringt, gelden altijd volgende uitgangspunten:

- Pas inzetten na kwaliteitsvolle indicatiestelling.
- Daarbij blijft ontwikkelingsperspectief als prioritair toetsingsprincipe gelden.
- Op een bepaald moment moet beslist worden, na maximale inspanningen om de ouders/omgevingsnetwerk intensief te begeleiden, over de terugplaatsing van het kind naar de gezinscontext of oriëntatie naar langdurig verblijf. Daarbij moet er gestreefd worden naar duidelijkheid voor alle betrokkenen.

4. Bij uithuisplaatsing is pleegzorg de eerste te overwegen optie

- Veronderstelt vergroten van beschikbaarheid pleegzorg:
  - Netwerkpleegzorg;
  - Netwerk hulpverleners;
  - Gerichte mediacampagnes.

- Daarnaast:
  - Kwalitatieve residentiële buffercapaciteit noodzakelijk; vooral voor korte duur (vb. kleine huiselijke leefgroepen, vaste begeleiders ...).
  - Specifieke residentiële opvang voor lange duur? Eventuele rol innovatief aanbod zoals 'gezinshuizen'?

04. Werf 2

Ontstaansgeschiedenis van werf 2 (zorggarantie uithuisplaatsing jonge kinderen)

- 'Crisissituaties' uithuisplaatsing jonge kinderen.
- Druk op algemene ziekenhuizen.
- Probleem van capaciteit versus nood aan optimaliseren van het proces (snelheid, samenwerking en continuïteit).

Finaliteit: zorggarantie

1. Elke vraag bij de beschreven doelgroep wordt:
  - onmiddellijk en kwaliteitsvol opgenomen,
  - zodat de veiligheid en ontwikkelingskansen van het kind gewaarborgd zijn.
2. Zo snel mogelijk, binnen de 3 maanden, wordt een stabiele onderbouwde langetermijnoplossing geïnstalleerd.

Duidelijke engagementen

- Coördinatie en aanspreekpunt op provinciaal niveau = 1 per provincie.
- Goede en snelle exploratie en taxatie van de verontrustende situatie en toeleiding.
- Aanspreekpunt op casusniveau en bewaken van de veiligheid.
- ‘Concurrent planning’ voor het uitstippelen van het langetermijnperspectief.
- Kwaliteitsvol verblijf voor uithuisgeplaatste kinderen:
  - Aanspreekpunt/front-office voor toeleider.
  - Planning hulpverleningstraject in partnerschap.
  - Gezins- en/of contextbegeleiding als cruciale pijler (hereniging, versterking omgevingsnetwerken...).
- Pleegzorg als eerste optie.
- Residentiële bufferfunctie (CKG, OVBJ, OOOC).
- Verblijfsaanbod van gezinnen met jonge kinderen in de CIG.

Actoren en provinciale zorggarantieplannen

- Prioritaire actoren: ziekenhuizen, lokale teams KG, diensten voor pleegzorg, CKG, OVBJ, CIG, GV, OOOOC en SDJ, toegangspoorten en crisismeldpunten.
- Zeker ook breder kijken (bv. huisvesting, volwassenhulp)!
- Vlaams kader = startkader dat provinciaal en op casusniveau verder moest worden verfijnd en geoperationaliseerd → provinciale zorggarantieplannen (foto van de 'optimale' aanpak op provinciaal niveau).

Bijkomende middelen

- Coördinatie werf 2.
- Casuscoördinatie.
- Casus-gebonden middelen via VIST-zorggarantie.

Stand van zaken

- Provinciale zorggarantieplannen worden ingediend.
- Evaluatie werf 2 voor ACO (eind maart 2020) op basis van analyse zorggarantieplannen en gesprekken met stakeholders.
- Optimaliseren van het traject op basis van de verbetervoorstellen.
- Verdere monitoring en wetenschappelijk onderzoek.